

JUHO RANTALA

Ympyrän aistit

Valkokankaan ja livemusiikin yhteen kietominen ei ole aina helppoa. Lavakarismaattista yhtyettä ja mustavalkoisia mykkäpätkiä seuratessa saattaa tuntua siltä kuin kaksi vastakkaista tapahtumaa pauhaisivat samanaikaisesti. Vastuu yhteyden rakentumisesta on tietenkin myös kuulijalla ja katselijalla.

Tampereella huhtikuussa järjestetty Loud Silents Festival tarjosi mykkiä klassikoita ja uudenuutukaista musiikkia. Menneen maailman hiljainen kuvavirta rikottiin ja päivitettiin nykyisyyteen perinteitä kunnioittavin soinnuin. Mukaan mahtui myös lähes kokonaan uudemmasta kokeilevuudesta ponnistavaa esteettistä kuvastoa ja musiikillista vallattomuutta.

SSEENNSSEESS-performanssi kokosi yhteen Mika Taanilan ohjailemat kolme 16-millimetristä projektorista ja Suomen luultavasti kovimman kokeellisen vaihtoehtorockyhtyeen Circlen. Jussi Lehtisalonen, Mika Rätön ja Janne Westerlundin luotsaaman yhtyeen laajaan, yli 50 julkaisua kattavaan tuotantoon tutustuneet tietävät heidän musiikkityyliensä kirjon olevan valtava. Tyyli voi vaihtua levyjen välillä ambienttiin nojaavasta instrumentaalista post-rockista trash metaliin ja heavy rockiin – ja usein niin käy jopa yhden levyn sisällä. Taanilan ja Circlen yhteistyö on jatkunut jo parikymmentä vuotta. Eräänlaiseksi yhteistyön kliimaksi voi nähdä pitkän musiikkielokuvan *Pori-triptyyksi* (2011), jonka musiikki julkaistiin *Suur-Pori*-levynä (2013). Vuotta myöhemmin ilmestyi myös SSEENNSSEESS-levy, johon oli kerätty taltiointeja performanssista vuosilta 2013 ja 2014.

Circlen vaikuttava lavaesiintymisen kiteytyy suurelta osin Mika Rätön raakkumiseen, keimailuihin ja hitaisiin liioiteltuihin eleisiin. Jo esityksen introssa päädytään tekemisiin musiikin jokapäiväisyyden kanssa. Yhtyeen jäsenet astelevat hitaasti lavalle ja ovat tovin hiljaa, aivan kuin yleisön hitaasti vaimeneva puheensorina olisi tar-

koituksellinen osa esitystä. Taanila syöttää orrella roikkuvia filmipätkiä projektoreihin: filmiloopeja Helsingin yliopiston fonetiikan laitokselta. Massiiviset kitarariffit kamppailevat, basso ja rummut yrittävät tunkeutua väliin. On jopa outoa, että näin kaoottinen kokonaisuus pysyy koossa ja kuulostaa hyvältä.

Aluksi musiikki ja filmi eivät täysin kohta, yhteydestä on vaikea saada otetta: Lyhyt pätkä jostain suomalaisesta elokuvasta. Munkkeja kaavuissa. Yhtäkkiä musiikki saa kiinni kuvista. Sormi taputtaa naulaa ja saksen kärjet painuvat kämmeneen. Circlen säestys kohottaa ilmoille hitaasti kirkunan, jonka kliimaksi on yhdistelmä suoranaista kakofoniaa ja alussa esiteltyjä kitarariffejä. On selvää, että Circlen musiikki on pääosassa. Kitara-basso-rumpu-yhdistelmän valtavat aloitus-pysäytys-murinat saavat vuorenpaikkojen salissa kaikuvat sellotkin kalpenemaan.

SSEENNSSEESS-performanssissa tämä kääntyi kuitenkin heikkoudeksi, sillä yhtyeen jäsenten keikarointeihin keskittyessä katse kohdistui liian rajattuun osaan lavan ja kolmen kankaan rakentamasta kokonaisuudesta. Taanilan filmit painuivat huomaamatta taustalle. Mika Rätön lavaesiintymisen muistutti parantolasta lomalle päästetyn ja kaikkeen käsillä olevaan lähes eroottisen suhteen luovan saarnaaja-runoilijan elkeitä. Loppupuolella olevaan filmilooppiin porilaisesta rantamaisemasta ja metsästä Rättö suhtautui pelonsekaisin huudoin. Ironisena loppukaneettina yhtyeen jäsenet pyrkivät turhaan tunkeutumaan projektorin valoon ja sitä kautta osaksi kankaan kuvavirtaa. Kankaan ja live-esityksen välillä on aina ylittämättömiä rajoja.